

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

Аналіз в агробізнесі

підготовки _____ бакалавра _____
(назва освітнього рівня)
спеціальності 051 Економіка
(шифр і назва спеціальності)

2021 рік

РОЗРОБЛЕНО: Львівський національний університет імені Івана Франка

Розробник: к.е.н., доцент кафедри статистики Прокопович-Павлюк І.В.

Обговорено та рекомендовано до впровадження Вченою радою економічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка

“30” серпня 2021 року, протокол №1

ВСТУП

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни “Аналіз в агробізнесі” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за освітньою програмою «Економічна аналітика та бізнес-статистика».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є кількісна сторона масових явищ і процесів, які виражаються у сукупності економічних відносин, що відбуваються в аграрній сфері.

Міждисциплінарні зв'язки з навчальними дисциплінами загальноекономічної та професійної підготовки, зокрема, «Макроекономіка», «Статистика», «Економічна статистика», «Інформаційно-комунікаційні технології», «Статистика ринків», «Аналіз господарської діяльності».

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Теоретичні основи агробізнесу.
2. Аналіз результатів діяльності суб'єктів аграрного бізнесу.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. *Метою* курсу є формування системи теоретичних знань та практичних навичок з використання аналітичних методів та прийомів дослідження явищ та процесів, які відбуваються в аграрній сфері економіки.

1.2. *Основними завданнями* дисципліни “Аналіз в агробізнесі” є:

- формування системи знань про суб’єкти агробізнесу;
- вивчити особливості вітчизняної законодавчо-нормативної бази та джерел інформації про агробізнес,
- вивчити підходи та методи побудови та аналізу ресурсів та результатів діяльності виробників аграрної продукції;
- поглибити знання про баланси сільськогосподарської продукції та продовольчу безпеку;
- удосконалити навички аналізу ресурсів, результатів діяльності в агробізнесі, оцінювання їх ефективності та виявлення резервів з покращення функціонування аграрної сфери економіки.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- предмет, основні завдання і поняття дисципліни;
- види та організаційні форми суб’єктів агробізнесу;
- теоретико-методологічні засади статистичного вимірювання та аналізу явищ і процесів аграрного бізнесу та ринку землі зокрема;
- форми, методи та способи отримання інформації про агробізнес;
- про нормативну та експертну оцінку земель, особливості обліку сільськогосподарських земель;
- аспекти взаємодії агробізнесу і держави;
- суть та методи розрахунку продовольчої безпеки країни.

розуміти: методики розрахунку показників з аналізу в агробізнесі, принципи, методи, підходи до побудови вибірки в обстеженнях домогосподарств з питань їх сільськогосподарської діяльності та вибірових обстежень суб’єктів малого агробізнесу.

вміти :

- аналізувати земельні ресурси, оцінювати ефективність їх використання;
- оцінювати та аналізувати обсяги і структуру виробництва продукції рослинництва і тваринництва;

- аналізувати реалізацію продукції сільського господарства, оцінювати діяльність переробних підприємств АПК;
- оцінювати ефективність ведення агробізнесу, визначати резерви покращення;
- аналізувати обсяги виробництва та споживання продукції агробізнесу, оцінювати рівень забезпечення населення продуктами харчування.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин /3 кредити ECTS.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи агробізнесу

Тема 1. Об'єкт, предмет та завдання курсу

Сутність агробізнесу та його місце в ринковій економіці. Моделі підприємництва. Концепція аграрного бізнесу. Види підприємництва в агропромисловій сфері. Організаційно-правові форми аграрного бізнесу: підприємство, фермерське господарство, кооператив, господарські товариства, агрохолдинги. Домогосподарства як виробники сільськогосподарської продукції. Особливості організації та ведення аграрного бізнесу.

Література: [1; 8; 12; 14; 15].

Тема 2. Інформаційне забезпечення агробізнесу

Державний аграрний реєстр: мета, функції, переваги. Статистичний реєстр АГРО: структура, одиниці реєстру, показники. Профільні та непрофільні сільськогосподарські підприємства. Великі/середні та малі сільськогосподарські підприємства: статистичні критерії. Вибіркове обстеження фермерських господарств та малих підприємств у сільському господарстві. Вибіркові обстеження домогосподарств з питань сільськогосподарської діяльності. Кон'юнктурні обстеження у сільському господарстві. Сільськогосподарський перепис.

Література: [1; 7; 10; 17; 21].

Тема 3. Класифікації як інструмент аналізу в агробізнесі

Класифікатори, класифікації та номенклатури в аграрній сфері. Відображення діяльності суб'єктів аграрного бізнесу у КВЕД. Сільське господарство як вид діяльності суб'єктів господарювання. Переробна промисловість як складова агробізнесу. Інфраструктура агробізнесу: торгівля, транспортування, складське господарство. Класифікації продукції аграрного бізнесу: НПСГ, УКТ ЗЕД, НТВТ. Структурний аналіз в агробізнесі.

Література: [3; 5; 17].

Тема 4. Ринкове середовище в агропромисловій сфері

Ринкове середовище діяльності підприємства. Фактори ринкового середовища. Маркетингові дослідження ринкового середовища. Аналіз і прогнозування ринкового середовища. Товарна політика. Цінові стратегії підприємства: їх реалізація та аналіз.

Література: [9; 20; 24].

Тема 5. Бізнес-планування в агробізнесі

Сутність, завдання та основне призначення бізнес-плану. Концепція, функції і мета бізнес-плану. Бізнес-аналіз — основна передумова планування в підприємстві. Чинники успіху у бізнесі. Технологія та структура складання бізнес-плану. Технологія складання фінансового плану. Аналіз виконання плану. Лізинг. Агрострахування.

Література: [14; 16; 20].

Тема 6. Земля і земельні відносини в агробізнесі

Суть земельних відносин і особливості їх формування. Земельні правовідносини в сільському господарстві. Класифікація земельних угідь. Державний земельний кадастр та оцінка землі. Показники використання земельного фонду.

Література: [2; 15; 20; 25].

Змістовий модуль 2. Аналіз результатів діяльності суб'єктів аграрного бізнесу

Тема 7. Аналіз виробництва продукції рослинництва

Поняття продукції рослинництва та класифікація сільськогосподарських культур. Відображення виробництва продукції рослинництва у КВЕД. Основні облікові категорії посівних площ. Система показників для оцінки стану та розвитку рослинництва. Показники урожаю та урожайності. Основні види показників урожаю і урожайності. Використання індексного методу при аналізі урожайності і валового збору. Класифікації та аналіз багаторічних насаджень. Показники аналізу багаторічних насаджень.

Література: [5; 13; 15].

Тема 8. Аналіз виробництва продукції тваринництва

Поняття продукції тваринництва. Відображення виробництва продукції тваринництва у КВЕД. Класифікації сільськогосподарських тварин. Середнє та умовне поголів'я. Аналіз відтворення сільськогосподарських тварин. Показники продуктивності сільськогосподарських тварин та виходу продукції тваринництва. Індексний аналіз виробництва продукції тваринництва.

Література: [5; 12; 13; 15].

Тема 9. Аналіз витрат та реалізації сільськогосподарської продукції

Собівартість сільськогосподарської продукції та її структура. Аналіз собівартості продукції сільського господарства. Канали реалізації сільськогосподарської продукції. Аналіз динаміки та структури реалізації продукції.

Література: [13; 14; 15; 22].

Тема 10. Технології та аналіз резервів підвищення виробництва в агробізнесі

Резерви підвищення виробництва в аграрній сфері. Біологічні резерви збільшення виробництва продовольчих ресурсів. Нетрадиційні методи нарощення сільськогосподарського виробництва. ІТ-технології та інновацій в агробізнесі. Таксономічний аналіз тенденцій в агробізнесі.

Література: [17; 20; 25].

Тема 11. Аналіз ефективності підприємницьких структур агробізнесу

Критерії, методи та показники ефективності. Оцінювання фінансового стану сільськогосподарського підприємства. Аналіз платоспроможності та ліквідності підприємства. Аналіз ефективності виробничої діяльності. Аналіз рентабельності.

Література: [17; 17; 19; 25].

Тема 12. Світовий продовольчий ринок та продовольча безпека країни

Світовий продовольчий ринок. Товарна структура виробництва і торгівля основними видами сільськогосподарської продукції. Основні напрями експорту та імпорту сільгосппродукції. Україна на світових продовольчих ринках. Масштаби голоду та недоїдання. Продовольча безпека країни.

Література: [12; 20; 25].

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативні та інструктивні матеріали

1. Господарський кодекс України від 16.03.2004 № 436-IV. [Електронний ресурс] – Режим доступу до докум.: www.rada.gov.ua.
2. Земельний кодекс України. Зі змінами і доп. від 17.12.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>
3. Класифікація організаційно-правових форм господарювання. ДК 002:2004. Київ: Держспоживстандарт, 2004 р. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/klasf/st_kls/KOPFG_zm6_2018.pdf
4. Методологічні положення щодо формування балансів основних продуктів рослинництва та тваринництва, затверджені наказом Держстату від 28.02.2019 №96. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/metod_polog/metod_doc/2019/96/mp_fbop_rt.doc
5. Номенклатура продукції сільського господарства. Наказ Держстату No366 від 30.12.2020 р. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/klasf/st_kls/NPSG_2020.pdf
6. Податковий кодекс України. [Електронний ресурс] – Режим доступу до докум.: www.rada.gov.ua.
7. Положення про Реєстр статистичних одиниць у сільському господарстві, мисливстві, лісовому і рибному господарстві. Реєстр АГРО. Затверджено Наказом Держстату України від 02.07.2012 № 278
8. Про державну підтримку сільського господарства України. Закон України з змінами і доповненнями від 5.11.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1877-15#Text>
9. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців. Закон України від 04.02.2009 № 913-VI. [Електронний ресурс] – Режим доступу до докум.: www.rada.gov.ua.
10. Положення про Реєстр статистичних одиниць та формування основ вибірки сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств. Затверджене Наказом Держкомстату України 16.12.2009 р. № 481. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до докум.: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Наукова та навчальна література

Основна

11. Основи організації агробізнесу. Навч. посібник. Іркутськ, 2015. 179 с. (99-119) URL: http://рикпнпо.рф/sites/default/files/one_click/uchebnoe_posobie-mihalevgalieva.pdf
12. Мазнев Г.Є., Лагода Т.О., Піпіна Т.Є., Півень А.В. Організація агробізнесу та підприємництва: навч. посібник для підготовки до здачі модулів. Ч.1. Харків, 2012. 129 с. URL: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwi18rjow9_uAhUImYsKHRFCBooQFjAAegQIAhAC&url=http%3A%2F%2Finternal.khntusg.com.ua%2Ffulltext%2FPAZK%2FUCHEBNIKI%2FOrgan_agrobizn_1_2012.pdf&usq=AOvVaw3kZRFkzJHn7_TaykF2ApR
13. Мармоза І.Т. Практикум із сільськогосподарської статистики, навч. посібник. Київ, 2005. 449с.
14. Кудлай В.Г. Економіка і організація агробізнесу [Електронний ресурс] : Практикум. К. : КНЕУ імені Вадима Гетьмана, 2020. 211 с. URL: https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/35337/pract_kudlay_20.pdf?sequence=1&isAllowed=y
15. Підприємницька діяльність та агробізнес. За ред проф. М.М. Ільчука. Київ: Вища освіта, 2006 р. 545 с. URL: <https://1lib.eu/book/3011677/1d6cb7?regionChanged=&redirect=158295055>

16. Чекотовський Е.В. Основи статистики сільського господарства. Навч. посібник. Київ, 2001. 432с. URL: <https://ua1lib.org/book/3120382/f2b019?regionChanged=&redirect=186614315>

Допоміжна

17. Доброва Н.В., Осипова М.М. Основи бізнесу: навч. посібник. Одеса: ФОП Бондаренко, 2018 р. 305 с. URL: http://www.dut.edu.ua/uploads/1_1860_50378142.pdf (С. 120-130, с. 241-258)
18. Матковський та ін. Бізнес-статистика: навч. посібник. Київ: Алерта, 2016 р. 280 с.
19. Мельников А.М., Коваленко О.А., Пундяк Н.Б. Основи організації бізнесу: навч. посібник. Під заг. Ред. А.М. Мельникова. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 200 с. URL: https://cul.com.ua/preview/osn_organ_biz_Meln.pdf
20. Микитюк В. М., Паламарчук Т. М., Русак О. П. Аналіз і перспективи розвитку агробізнесу: регіональний аспект. Наукові горизонти, 2019, № 3 (76). С. 30-37
21. Основи організації агробізнесу. Навч. посібник. Іркутськ, 2015. 179 с. (120-160). URL: http://рикпнпо.рф/sites/default/files/one_click/uchebnoe_posobie-mihalevgalieva.pdf
22. Посібник для користувачів Державного аграрного реєстру. Київ, 2020. Електронний ресурс. URL: https://www.ar.gov.ua/app/file/public_information/AR_Manual_for_users5f4e3d5e282d1.pdf
23. Статистика підприємств: навч. посібник С.О. Матковський та ін.; за ред. С.О. Матковського – К: АЛЕРТА, 2013. – 560 с.
24. Тігарева В. А., Станкевич І. В. Аналіз існуючих підходів та методів оцінювання бізнес-процесів підприємств та організацій. Менеджмент, маркетинг та управління персоналом. Вісник КрНУ імені Михайла Остроградського. Вип. 3/2016(98). Ч. 1. URL: http://visnikkrnu.kdu.edu.ua/statti/2016_3_113-3-2016-2.pdf
25. Тіханова Т.Ю. та ін. Основи бізнесу. Одеса, 2007 р. 188 с. URL: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKewiK5e2sxd_uAhVOiYsKHVT8AIQQFjAAegQIAxAC&url=https%3A%2F%2Fwww.twirpx.com%2Ffile%2F1260390%2F&usg=AOvVaw2WRLl07lcLaatYM2k5uK5c (С. 29-39) Посібник для користувачів Державного аграрного реєстру. Київ, 2020. Електронний ресурс. URL: https://www.ar.gov.ua/app/file/public_information/AR_Manual_for_users5f4e3d5e282d1.pdf
26. Уніят Л.М. Організаційно-економічні засади інноваційного розвитку підприємств агропромислового бізнесу в конкурентному середовищі. Монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/38486/1/Uniat.pdf>

Періодичні наукові та науково-практичні видання

☐ Статистика	☐ Соціум. Документ. Комунікація
☐ Регіональна економіка	☐ Вища освіта України
☐ Демографія та соціальна економіка	☐ Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету
☐ Україна: аспекти праці	☐ Соціальна економіка

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Прокопович-Павлюк І.В. Аналіз в агробізнесі. Методичні матеріали до практичних занять для студентів спеціальності 051 «Економіка». Львів: Видавництво ЛНУ ім. Івана Франка, 2021. 28 с.

2. Прокопович-Павлюк І.В. Аналіз в агробізнесі. Методичні матеріали для самостійної роботи студентів спеціальності 051 «Економіка». Львів: Видавництво ЛНУ ім. Івана Франка, 2021. 28 с.
3. Аналіз в агробізнесі. Електронний навчальний курс. Режим доступу: <https://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=3798> (для зареєстрованих користувачів).

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

<i>Організація, установа.</i>	<i>Адреса Веб-сайту</i>
1. Кабінет міністрів України	https://www.kmu.gov.ua/
2. Міністерство аграрної політики та продовольства України	https://minagro.gov.ua/ua
3. Державна служба статистики України.	http://ukrstat.gov.ua/
4. Головне управління статистики у Львівській області.	http://lv.ukrstat.gov.ua/
5. Державний аграрний реєстр	https://www.ar.gov.ua/
6. Держгеокадастр	https://land.gov.ua/
7. Продовольча і сільськогосподарська організація Об'єднаних Націй (Food and agriculture organization of the United Nations)	www.faostat.fao.org
8. ДП Державний земельний кадастр	http://dzk.gov.ua

4. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Критерієм успішності засвоєння навчальної дисципліни "Аналіз в агробізнесі" є позитивна оцінка (відповідно до шкали оцінювання досягнень студента в ECTS) за:

- виконання тематичних, модульних та підсумкових тестових завдань різних рівнів складності;
- розв'язування тематичних і комплексних практичних задач;
- виконання аналітичних, дослідницьких робіт;
- написання проміжних та підсумкового модульного контролю.

Розподіл балів, які присвоюються студентам

Вид роботи	Форма роботи	Бали	
		денна форма	заочна форма
Навчальна аудиторна робота	Семінарські та практичні заняття	10	
Поточний контроль знань	Тестування в системі Moodle	30	
Підготовка індивідуального аналітичного дослідження, написання есе	Презентація результатів дослідження	20	
Участь у наукових заходах*	Виступ з науковим повідомленням, доповіддю (презентація результатів)	10	
Модульні контрольні роботи		40	
Разом		100	

*Додаткові "бонусні" бали

Шкала оцінювання: Університету , національна та ECTS

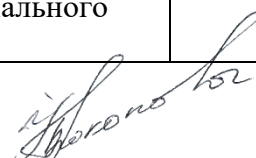
Оцінка в балах	Оцінка ECTS	За національною шкалою
		Залік
90 – 100	A	<i>Зараховано</i>
81-89	B	
71-80	C	
61-70	D	
51-60	E	

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Виходячи з основних навчальних цілей вивчення дисципліни визначені такі основні засоби (табл. 5.1)

Таблиця 5.1 –Засоби діагностики успішності навчання та дидактичні матеріали

Ціль, об'єкт оцінювання успішності	Дидактичні засоби досягнення	Дидактичні матеріали
Засвоєння основних понять і термінів	<ul style="list-style-type: none"> ■ Усне бліц-опитування ■ Письмові статистичні диктанти ■ Тестування	<ul style="list-style-type: none"> ■ Контрольні запитання ■ Тестові завдання
Засвоєння методики розрахунку показників аналізу аграрного бізнесу	<ul style="list-style-type: none"> ■ Тестування ■ Розв'язування практичних завдань у межах певної теми	<ul style="list-style-type: none"> ■ Тестові завдання ■ Практичні завдання
Удосконалення навиків застосування аналітичних методів оцінки стану, прогнозування та розвитку агробізнесу	<ul style="list-style-type: none"> ■ Розв'язування практичних завдань у межах певної теми	<ul style="list-style-type: none"> ■ Практичні завдання
Розвиток навиків самостійного та комплексного застосування різних статистичних методів в організації соціального дослідження	<ul style="list-style-type: none"> ■ Виконання індивідуальних аналітичних робіт	<ul style="list-style-type: none"> ■ Тематика пошуково-аналітичних робіт, методичні рекомендації до їх виконання

Автор / Прокопович-Павлюк І.В.

(підпис)

(прізвище та ініціали)